

SLOVENSKI

UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi
poli in velja za celo leto 3 gld., za pol
leta 1 gld. 60 kr.

|| Za oznanila se plačuje od navadne ver-
stice, če se natisne enkrat 10 kr., dvakrat
14 kr., trikrat 18 kr.

Dopise sprejema odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Štev. 17. V Mariboru 5. septembra 1875. Letnik III.

Letošnji 2. občni zbor „Učiteljskega dru- štva za slovenski Štajer“ v Celji.

(Vabilo.)

Napredek pri slovensko-štajerskem šolstvu je zahteval, da se tudi mnogobrojni slovensko-štajerski učitelji združé v posebno celoto, v lastno društvo. Osnovano „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“ uživa pa tudi splošno zaupanje pri našem učiteljstvu. Temu je bil dokaz naš lanski občni zbor v Mariboru, ki se je po vsem odlikoval tako, da ni bil razveselil samo v precejšnjem številu navzočih učiteljev, marveč tudi mnogo drugih šolskih prijateljev in slovenskih domoljubov. — Drugi dokaz, da se delovanje našega društva dopada spodnje-štajerskim učiteljem, je naš društveni organ, ki je jako razširjen med učiteljstvom našim, pri katerem uživa nepričakovano simpatijo. — Z ozirom na te povoljne okoliščine sklicujemo z veseljem letošnji občni zbor v Celje, na torek, 5. oktobra t. l., kakor je lanski občni zbor in letos pa odbor želel. —

V prijetni nadi, da naše vabilo nikakor ne bo: „klic vpijačega v puščavi“, vabimo k temu shodu vse p. n. gospode družabnike našega društva, vabimo pa kot goste tudi vse naše slovensko-štajerske sobrate in učitelje sosednih dežel. Zborovalo se bode v gostilnici „k belemu volu“ v vertni sobani. V pondeljek zvečer ob 7. uri je predskupščina, ki bode izmed nasvetovanih pitanj vprašanja za dnevni red odločevala.

V torek, 5. oktobra se začne glavni zbor ob 9. uri. Po končanem zborovanji je v isti gostilni skupni obed.

Isti dan zvečer je veselica s petjem, o kateri hočemo pozneje poročati.

Na dnevnem redu glavne skupščine je:

I. Društvene zadeve:

1. Nagovor predsednika;
2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo;
3. Volitev treh pregledovalcev računov;
4. Pogovor o prihodnjem društvenem delovanji;
5. Določevanje društvenega doneska za prihodnje leto;
6. Določevanje društvenega sedeža za bodoče leto in kraja za prihodnji občni zbor.
7. Volitev predsednika in 14 odbornikov.

II. Občne šolske zadeve.

V razpravo so nasvetovana sledeča vprašanja:

1. Učni načerti za slovenske in slovensko-nemške šole.
2. Čitanke za slovenske šole.
3. Kmetijstvo v narodni šoli.
4. Telovadba.
5. Disciplina.

(Za vse te točke niso še določeni poročevalci, zavoljo tega pričakujemo v kratkem naznanila od onih gospodov, ki nameravajo o čem referirati.)

Dragi sobrati! Pri tem zboru gre zopet za našo čast! Ako se v lepem in dostojnem številu zberemo, ako se z gorečnostjo pa previdnostjo posvetujemo o naših društvenih in sploh o naših šolskih zadevah, rešili bodemo svojo čast, pokazali hodemo, da nam je v istini mar za svoje društvo in za napredek našega slovenskega šolstva. Naj torej nihče slovensko-štajerskih učiteljev 5. oktobra doma ne osaja, naj pride torej vsaki, kogar le težke ovire ne zaderžujejo. Naših starih gešel nikdar zabiti ne smemo, kajti le v „družbi je moč“ in le v „napredku našega šolstva“ je naša bodočnost!

V Ljutomeru 25. avgusta 1875.

Odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Pevske vaje v narodnih šolah.

Vodilo, katero uči: „Vsaki uk naj se na gledanje opira“, so že stari pedagogi tudi na pevske vaje obračali ter petje ali po številkah, ali pa na podlagi notnega sostava učili. Iz tega se razvidi, da so se učitelji raznega učila (metode) posluževali; vemo pa tudi, da je bilo radi tega mej učitelji petja in mej pedagogi mnogo prepira; — sledujoč so notisti zmagali in raba številk pri petji se je ohranila le še za pojasnilo prelegljejev ali intervalov pri notah.*) Galin-Paris-Chevé-jeva (na Francos-

*) in **) Nad generalbas so začeli številke staviti h koncu 16 stoletja, v novjšem času se to (Generalbass-Bezifferung) odstavlja. Sekirce (choralnoten) in tako zvane „najme“ (Neumen) iz 12. stoletja se tudi že

kem), Klett-ova, Auberlen-ova (na Nemškem) metoda, petje po številkah učiti, je tedaj skoro čisto neznan; po nji nihče ne uči petja v narodni ali ljudski šoli, čeravno jo pozna, kajti, namesto da bi številkam pridjal toliko znamenj, da bi mu razum nizkega in visokega glasa, še kazale, kako dolgo se ima glas poderžati itd., ravna se rajši po notnem sestavu, kateri vsem tirjavam popolnoma zadostuje. Učni načerti tudi ne tirjajo druge pisave za pevske glasove, nego glaske ali note. **)

Da bi učenci v petji po notah hitreje napredovali, je po novih učnih načertih zapovedano, naj se že kar sperva, to je, v prvem šolskem letu po posebnih pevskih vajah začno pripravljati na to, in uriti se v razsoji o visokem in nizkem, kratkem in zategnjenem, tihem in jasnem ali močnem glasu. Najvažnejša, pa tudi najtežja naloga za učitelja je, otročji sluh in glas tako uriti, da se vjemata. Kaj pomaga otroku pri petji dobro gerlo, dober glas, če ga uho ne zna voditi in vladati? Večina otrok ima dober pevski sluh, pa nihče si ne bo mislil, da za take otroke ne bi trebalo posebnih vaj. Torej so pevske vaje vsem učencem potrebne pa koristne. — Glas dolgo ali kratko poderžati, ali močno ali po tihem zapeti, ni ravno težavno otrokom, kateri so pazljivi; od nizkega višji, od visokega nižji glas zadeti, to je pa tisti kamen, na katerem se še sicer dobri peveci verlo spodtikajo. Posebno na ta-le faktum oziraje se, hočem o pevskih vajah, ktere so zapovedane za učence v prvih šolsk. letih, dalje govoriti.

Kteri namen imajo pevske vaje, je dokazano; učiteljeva naloga pa je, jih sistematično vrediti in jih s primernimi pesmi v zvezo spraviti. Pregovor: „Z malim se začne, z velikim se neha“ — naj tudi tukaj velja. Pevske vaje naj se začno s glavnim glasom (najprimernejši je g) ter se v prvemu šolskemu letu raztegnejo od 1. do 6., drugo leto pa od 1. do 8. stopnje itd., pa pomniti je, da se poje v lestvici srednje lege (Prim, Second, Terz, Quart, Quint v G-, Sext v F-, cela lestvica pa v C- ali D-dur). V tem zmislu naj se tudi primerne pesnice vredijo.

Da se otroci vadijo glasove razločevati (nizko, visoko) in da ložje premembe glasov (intervale) spoznavajo, naj se jim glasovi v podobah kažejo ali priobčijo: tako n. pr. naj učitelj opomni na stopnice (Stiege), na lojtro ali lestvico, na kateri gor in dol hodijo itd.; najboljše in za to najpripravnejše so pa šte-

opuščajo; iz njih so se naše navadne note (nota, Punkt, znamenje, Zeichen) še v istem stoletju razvile, ktere pa so bile vse enake vrednosti, takta in taktne čerte še ni bilo. Ker je bilo takrat samo sedem glasov: c, d, e, f, g, a, h, znanih (kromatične škafe niso še poznali; v 16. stoletju so začeli na C postavljati, kadar se je pela lestvica v D); zato tudi ni bilo posebnih znamenj za osnovni ali glavni glas (Tonart); sedajni notni sestav se je le počasi do popolnosti razvil.

Pis.

vilke in pike navpično postavljene. Za glavni glas se postavi 1, za drugi višji 2 itd. za glas, kateri se preskoči (zamolči) pa pika.

Tako le:

1 ¹⁾	2 ²⁾ 1	3 ³⁾ 2 1	3 ⁴⁾ • 1	4 ⁵⁾ 3 2 1	4 ⁶⁾ 3 • 1	4 ⁷⁾ • 2 1	4 ⁸⁾ • • 1	itd.
-----------------	----------------------	---------------------------	---------------------------	--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	------

Da nobeno znamenje ne kaže tako razumljivo razmere glasov, t. j. za koliko stopinj leži eden glas od drugega, nego številka, je očitno. Številke so otrokom znane, in stopnje glasov tako razumno pojasnujejo in predstavljajo, da ni treba intervalov še na perste šteti.

Učenci pojó vsaki glas tako — tiho ali glasno, naglo ali zategnjeno — in tolikokrat, kakor jim učitelj zapove. Učitelju ni treba vsakokrat peti ali gosljati, ampak zadostuje, da glasove po na šolsko tablo napisanih številkah s paličko kaže, ali od spodaj navzgor, ali od zgoraj navzdol. Za vaje v taktu so boljše pesmice (v $\frac{2}{4}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{4}$ taktu), kakor pa suhe vaje brez besed. Pevske vaje po sluhu naj se s pomočjo števil, tako sistematično jemljó, da se učenci naučijo različne intervale dobro zadeti. — Učitelju ta metoda ne dela nobenih težav, otroci pa na ta način prav z veseljem popevajo (kar iz lastne skušnje vem) in namen se izversto doseže. Tako v petji urjenim učencem potem v višjih oddelkih petje po notah ni muka.

Tovariše, kateri so tukaj navedenih misli o pevskih vajah v narodni šoli, opozorujem na moje uže znano delce „Gehör-u, Stimmübungen in navod „einige Winke (dobivata se oba zvezka, pri meni za 22 kr. av. v. *) Tudi naznanjam, da bode „glasbena matica“ v Ljubljani izdala „Pesmi in pevske vaje za učence prvega šolsk. leta, ktere sem jaz po svoji metodi sestavil. Pesmi s primernimi napevi za drugo in tretje leto (itd.) pridejo tudi na svetlo. Kar se tiče mojega dela „Nauk o petji po notah“ je Sl. Uč. že poročal.

Ako bodo okoliščine dopuščale, hočem pribodnjič v izglelih pokazati, kako se moja misel o pevskih vajah po sluhu s pomočjo števil v šoli djansko izpeljava. **)

Celje 5. avgusta 1875.

Jož. Ljud. Weiss.

*) O teh pevskih vajah se je celjsko učiteljsko društvo prav pohvalno in priporočljivo izreklo. Okrajno (v Kozjem, Sevnici in Brežicah) učiteljsko društvo pa je skladatelju popolno priznanje za to novo delo pismeno izreklo.

Uredništvo.

**) Prosimo.

Ured.

Čertice iz šolske kronike narodne šole v Planini na Notranjskem,

od leta 1809 do konec šolskega leta 1875. *)

(Nabral in sestavil Josip Bénédek.)

Bilo je v burnih vojnih časih, ko je mogočni Napoleon Bonaparte s svojimi četami skoro po vsej Evropi zmagonosno vojeval, ter si razne dežele in kronovine prisvojeval, ktere je potem tudi gledé šolstva mnogo prestrojil in predrugačil. Narodne šole po deželi so bile v istih časih še bele vrane, kajti bilo jih je še zelo, zelo malo in še te jako pomanjkljive. Baš tako tudi naš, takrat zaradi velike teržaške ceste, sloveči terg nij imel svoje učilnice. Premožnejši stariši pošiljali so svoja deca v daljna mesta, da so se nekoliko čitati, pisati in nemščine priučila; a ubogo ljudstvo se za vse to nij dosti brigalo.

Leta 1809, ko je sovražna francoska vojska iz Laške k nam prihrla, ter se dalje skoz Planino proti Ljubljani in Štirskaj pomikala; zaostal je tu neki 50letni Alzacijanec po imenu Miroslav Vilhelm Mayer. Ta zaostali vojščak, ki je bil pisanja, čitanja in seveda tudi nemščine zmožen, pričel je baje zaradi svoje eksistence premišljevat, da bi znabiti ne bilo napačno, ko bi se on ponudil tukajšno mladino v najpotrebnejših vedah proti primerni plači podučevati. — Razodel je toraj svojo misel in se pomenil s tadajnimi gornje-planinskimi možmi, da bode za mesečno plačo 30 kr. st. d. od učenca, deca v čitanji, pisanji in nemščini podučeval. Zbralo se je toraj dvanajst učencev in učenk, katere je omenjeni Mayer, prvi planinski učitelj — za silo — v sedajnem šolskem poslopji v mali nadučiteljevi sobici pri tleh, podučeval. V čitanji in pisanji je deca še nekoliko napredovala, a z nemščino na slovenski zemlji šlo je jako slabo. Iz te male sobice preselila se je šola baje zaradi vlažnosti in premajbnega prostora v Gregcevo hišo, kjer se je pa tudi komaj pol leta podučevalo. Od tod preselil se je gospod učitelj v Klemenčičevo hišo, (sedaj je nij več), kjer je potem dalje podučeval. Ko je pa leta 1815 Bonapartova slava otemnela; popustil je tudi naš učitelj šolo in ukazeljno mladino, ter se podal v svojo domovino. — Dasiravno nij deca v pervej šoli zadostno napredovala, vendar so planinski teržanje spoznali, da bi bilo dobro in jako koristno, ko bi zopet kje kacega učitelja za primerno plačilo dobili. Ker je pa sposobnih učiteljev na Kranjskem takrat še mnogo manj kot dan-danes bilo; dobili so zopet za silo necega duhovnika po imenu Habroslav Potoč-

*) Take čertice zadevajo sicer samo poedine šole, pa so vendar za učiteljstvo sploh mikavne in cenjeni donesek k zgodovini narodnega šolstva dotične krovine, zlasti ako so skerbuo in lepo sestavljene, kakor baš pričujoče.

nik-a iz Ljubljane, kateri je za hrano pri tadajnem županu (Oberrichter) Dragotinu Povše-tu in po 15 forintov na leto od učenca ali učenke premožnejših starišev zopet v Kancevi hiši učiteljariti pričel. Tako se je ta privatna šola vzdrževala dalje do 1824. leta. Omenjeno leto so pa pričeli v Planini na to misliti, kako bi tako zvano trivialno šolo ustanovili. Z vzajemnimi močmi cele občine, osnovala se je leta 1824. in 1825. samostojna trivialna šola in 24. aprila 1826 nastopil je učiteljsko službo g. Filip Jakob Kranjc, učitelj v Logatcu.

Gospod Kranjc bil je po tadajni šegi učitelj, orglavec, cerkvenec, mertvih ogleda itd. Stanoval in podučeval je v sedajni Maderjevi, takrat občinski hiši vis-a-vis sedajnemu šolskemu poslopju. Leta 1836 16. julija je postal g. Kranjc, definitivni učitelj. Da šolsko obiskovanje v tadašnjih časih nij bilo baš izborno, razvidno je iz tega, da je bilo 1842. l. 162 za šolo vgodnih otrok a obiskovalo jih je le 66 in še ti ne redno. (Toraj vendar vsled novih šolskih postav šolstvo napreduje, dasiravno nam neka stranka to na vsak način oporekati hoče.) 2. septembra 1848. leta došel je šolskemu predstojništvu strog ukaz, da se ima vsled ministerskih uredb v planinski in baje tudi v vsih družih trivialnih šolah le v maternem jeziku podučevati. Nemščina naj se le v glavnih šolah kot predmet predava. — Ob enem se je tudi zaukazalo, da se ima v prihodnje v vseh trivialnih šolah o sadjereji, čebeloreji in telovadbi podučevati. O čebeloreji in telovadbi se baje nij poskušalo, a o sadjereji je marljivi učitelj šolsko deco teoretično in praktično podučeval, v kateri namen je tudi meseca junija 1853. l. cerkveno predstojništvo darovalo mali prostorček na starem pokopališču, ki se je pa pozneje zopet zavoljo neugodne lege in slabih tal opustil. 20. marca 1854 nadzoroval je šolo gosp. deželni šolski svetovalec Franjo Močnik in ker se je pri tem nadzorovanji o pridnosti in marljivosti učiteljevi prepričal; imenovan je bil g. Filip Jakob Kranjc izgledni učitelj z dekretom od 17. maja 1854. Meseca aprila 1856. leta kupila je planinska občina od g. Vekoslav Koširja privatno hišo v spodnji Planini št. 135 za 1000 forintov.

To poslopje se je potem nekoliko predelalo in meseca junija preselila se je šola in učitelj v novo kupljeno poslopje. Naselil se je pa v to poslopje tudi kaplan in cerkvenec, kojima so se odločili narlepši prostori in tako je še dandenes na velik kvar tukajšnjega šolstva. 1. avgusta 1856. l. je ogledoval njih ekscelencja Gustav grof Chorinsky novo kupljeno šolsko poslopje ter tudi v šoli deco iz raznih predmetov izpraševal. Leta 1859 meseca marca se je gosp. Matija Koren, posestnik in tergovec v spodnji Planini častni službi krajnega šol. ogleda odpovedal in na njegovo mesto je bil potem izvoljen g. Franjo Kovšca, kateri je kot tak tuđi fungiral, dokler ga nij nova po-

stava spodrinila. 12. decembra 1859 prejel je gosp. župnik po c. k. okrajnemu predstojniku 5 forintov in baš tako tudi 13. februarja 1860 od svitlega kneza Weriand Windischgrätz-a 40 forintov v napravo molitvenih (!) knjižic in potrebno obleko revni šolski deci. Več dečkov in deklie bilo je obdarovanih. 7. februarja 1860 je v šolstvu osiveli učitelj g. Filip Jakob Kranjc zbolel in 23. februarja t. l. ob 9³/₄ uri dopoldne umerl. Več listov je njegovo smrt obznanilo in med drugim so „Novice“ tako-le pisale: Iz Planine 25. dan p. m., (t. j. meseca februarja leta 1860) je bil z veliko slovesnostjo pokopan gosp. izgledni učitelj planinske šole Filip Jakob Kranjc. Bil je raniki, 70 let star sivček, blizo 50 let verli učitelj mladosti in dober pastir svoje nedolžne čede. Ne samo njegova draga družina, temuč tudi cela planinska okoljščina žaluje na njegovem grobu. Bodi mu zemljica lahka! Umerlemu je bil uže tudi namenjen križec za zasluge, a smert ga je prezgodaj pokosila. Rajni je tudi šolski knjižnici zapustil 120 zvezkov in knjig raznega zapopadka, ki pa sedaj nimajo skoro nobene vrednosti več. 16. aprila 1860 je bil g. Josip Gnezda, dosedajni osobni pomočnik umerlega učitelja, imenovan provizorični učitelj. 18. maja t. l. so bili g. župan, g. šolski predstojnik in občinski odborniki k okr. predstojništvu v posvèt povabljeni, kako bi še eno učiteljsko mesto ustanovili. 6. septembra 1860 je zopet daroval knez Windischgrätz 30 forintov v napravo obleke in samoučil revni šolski deci. 6. januarja 1861 se je gosp. Josip Gnezda, prov. učitelj, tej službi odpovedal, ter se v Gradec kot godbeni nčitelj preselil. Po odpovedbi g. Gnezde podučeval je kaplan g. Vekoslav Stare. 17. septembra t. l. je nastopil izpraznjeno učiteljsko mesto g. Izidor Kadivec, poterjeni učiteljski pripravnik. 11. junija 1862 je ljubljanski škof Vidmar tu birmoval in ob enem tudi šolo inspicial. 19. novembra 1862 je g. Izidor Kadivec popustil učiteljstvo in 29. novembra t. l. nastopil je njegovo mesto g. Matej Tomec, učitelj v Škocjanu na Dolenjskem. Meseca junija 1863 si je šolska deca z mnogimi dobrotniki vred omislila šolsko zastavo, katera je bila 4. t. m. slovesno blagoslovjena. 22. avgusta se je končalo šolsko leto in pervikrat je deca dobila „Letno sporočilo narodne šole v Planini.“ — 20. septembra 1866 pokosila je nemila smert uže družega planinskega učitelja. Umerl je namreč g. Matej Tomec, izverstni pevec in orglavec. Planinski pevci so mu postavili lep kamenit spominek s primernim napisom na grob. — Učiteljska služba je bila potem razpisana, ktera se je podelila g. Lavoslav Božič u, učitelju v Polhovem gradu. Nastopil je 8. novembra 1866. — 11. maja 1869 inšpiciral je šolo g. deželni šolski nadzornik dr. Anton Jare in baje baš vsled te inšpekcije se je potem požurilo da se je podučiteljska služba s 300 forinti razpisala, ktero je g. Simon Meglič, poterjeni učiteljski pripravnik, dobil in 4. decembra

1870. nastopil. Meseca februarja 1872 menjala sta s službami g. nadučitelj L. Božič in Grahovski učitelj g. Matija Petrič. Zadnji je nastopil 15. februarja, a 17. odšel je prvi. 1. aprila 1872 preselil se je g. S. Meglič v Ljutomer na Štirske in v jeseni t. l. vmesten je bil na podučiteljsko mesto g. Vekoslav Novak, poterjeni učiteljski pripravnik, ki se je pa uže 15. januarja 1873 kot učitelj na rudarsko šolo v Idrijo preselil. Meseca septembra t. l. odšel je tudi g. nadučitelj Matija Petrič, na novo šolo v Struge v kočevskem okraju. Sedaj je tukajšnja dvorazredna šola po tolikokratnem menjevanjem učiteljskega osebja od septembra 1873 do 15. januarja 1874. popolnoma zapuščena ostala. Med tem časom spremenila se je tudi podučiteljska služba v učiteljsko, katera se je pozneje kot taka razpisala. 15. januarja 1874. je nastopil nadučiteljsko službo g. Josip Bénédek, učitelj pri sv. Ivanu na Pivki. 12. februarja 1874 nadzoroval je šolo g. deželni šolski nadzornik Rajmund Pirker in 1. maja t. l. nastopil je učiteljsko službo g. Ivan Juvanec, učitelj pri sv. Vidu pri Cerknici. 19. maja 1874 je spremila šolska deca z učiteljstvom učenca Fr. Ambrožica k zadnjemu počitku na pokopališče. Meseca junija t. l. darovala je slav. c. k. kmetijska družba v Ljubljani našej šoli lepo zbirko vertnarskega orodja.*) Vsled ukaza sl. c. k. okrajnega šolskega sveta od 12. julija t. l. št. 489 se je letos prvič s koncem julija šolsko leto končalo in 2. oktobra zopet pričelo. 23. oktobra 1874 nadzoroval je šolo g. Sr. Stegnar, c. k. okrajni šolski nadzornik. 12. novembra t. l. pričela se je ponavljalna šola, ki je trajala do konca marca 1875. — 8. februarja 1875 je bil po odpovedbi g. Ivan Lenasi-ja, kot predsednik krajnega šol. sveta g. Julij Mayer izvoljen. Meseca aprila t. l. oskerbel in priredel je krajni šolski svet šolsko drevesnico. V to sverho sta zdatno pripomogla sl. c. k. kmetijska družba v Ljubljani s 50 forinti in g. predsednik J. Mayer, ki je tudi v ta blagi namen 30 forintov daroval. — 8. maja 1875 je bil g. Ivan Juvanec, stalni učitelj in 17. junija t. l. g. Josip Bénédek, stalni nadučitelj imenovan. — 29. julija t. l. praznovali smo šolsko svečanost na Gori, ktere se je 116 učencev in učenk udeležilo. 31. jul. t. l., končali smo šolsko leto 1874/75 z mašo in zabvalno pesmijo. Po maši so se po kratkem nagovoru na učence in po imenovanji najodličnejših učencev in učenk razdelila „Šolska naznanila“; zapeli smo cesarsko pesem in tako smo končali šolsko leto 1874/75.

Dopisi.

Iz Rajhenburga. Učiteljsko društvo za okraje: Kozje, Sevnico in Brežice je 5. avgusta sedmokrat v let. l. in sicer v Vidmu zborovalo.

*) 13. junija t. l. je nadzoroval šolo g. c. k. okr. šolski nadzornik Šrečko Stegnar.

Udeležilo se je tega rednega shoda 15 društvenikov, med njimi podporni ud g. Šušteršič, dalje g. Dobnik, pomožni učitelj iz Rajhenburga. Predsedoval je g. Jamšek, ter skupščino s kratkim prijaznim nagovorom ob 10. uri otvoril. Zapisnik zadnjega shoda se poterdi. Kar se tiče vpeljave „Pripovedi iz zgodovine Štaj., se zbor z opombo v 14. št. „Slov. učitelja“ v tem ne strinja, ker se po postavah posebne knjige za realije na eno do tri razrednih šolah za učence vpeljevati ne smejo.*) Povprašali pa bi naj v tej zadevi okr. šolski sveti pri dež. šolskem svetu. Dopisovalec v „Päd. Zeitschrift“ odgovarja, da je poročila o društvenih shodih že odposlal in s tem del svoje naloge rošil. Predsednik objavlja:

- a) Opravičevalni pismi poročevalcev g. Kokota (o vinoreji) in g. Poljanec-a (o naravoznanstvu.)
 - b) Pri sv. Antonu je nameščen g. Večaj, abiturijent iz enoletnega praktičnega tečaja v Gradci.
 - c) K vinorejskemu tečaju v Maribor je g. Lesjak pozvan, g. Kramer bode pa v Gradci o kmetijstvu nadaljeval; naj bi nam tudi od tod ali pismeno ali pa potem ustno poročali.
 - č) Društvo izgubi krepki steber v marljivemu udu, g. Jarc-u. V zahvalo mu za verlo sodelovanje se zbrani vzdignejo.
 - d) Prečitajo se pravila, ktera je učiteljsko društvo za srednje šole v srednje-avstrijskih deželah v dogovoru s štajerskim „Lehrerbundom“ za nemški pravopis postavilo. Delalo naj bi se na to, da pridejo pri zborovanji štaj. „Lehrerbunda“ v Mariboru na dnevni red.**)
- Prednašanja:

1. Kako naj bi se na nerazdeljenih enorazrednih ljudskih šolah, kterih je v naših 3 okrajih faktično 24, z ozirom na pomnoženo število učnih ur podučevalo, da bi bil četrtek prosti dan. (g. Jamšek.) V narodu opozori, da spada določevanje o prelaganji učnega časa k delokrogu kr. šols. svetov. Ko zbrani določijo pri starem redu ostati, da namreč višja šolarska skupina dopoldne, nižja pa popoldne dohaja, pokaže govornik razdelitev učnih ur na posamezne šolske dneve.***)

2) Geometrija v ljudskeji šoli. G. Ornik obravnava elemente geometričnega risanja.

3) Ed. Musil-jeve pisanke so se večini navzočih očitvidno dopadale. V njih natančneje presojó in primerjevanje z Winiker-jevimi se poterdi komité, ki obstoji iz brežiških učiteljev, voljen pri zadnjem shodu v Brežicah. Prihodnji društveni shod bo v Brežicah in še le v oktobru, in to največ zaradi priprav k prednašanjema o fiziki in o geometriji (praktično).

Opomba k zadnjim načertom. 13 ur na teden ima najnižji oddelek spodnje skupine. V zimskem tečaju ima gornja skupina 2 uri v soboto popoldne, nižja pa 3 ure dopoldne.

*) To zadevo bi morali pedagogi še enkrat dobro preudariti, kajti mnogo učiteljev toži, da ta prepoved zavira šolski napredek. Ured.

**) To je znanstvena reč, ni primerna za občne zборе. Ured.

***) Glej konec dopisa!

Ured.

Da se izvršiti v marcu, aprilu, maju, juniju, juliju in avgustu, in sicer:

Dopoldne.		Popoldne.	
Ob $\frac{1}{2}$ 9. uri.		Ob 1. uri.	
Gornja skupina.		Spodnja skupina.	
Ponedeljek	3 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$ oziroma	3 ure,
Torek	3 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$ "	2 $\frac{1}{2}$ "
Sreda	3 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{1}{2}$ "	3 "
Petek	3 $\frac{1}{2}$	3 "	3 "
Sabota	3	2 $\frac{1}{2}$ "	2 $\frac{1}{2}$ "
Skupaj 17		13 oziroma 14 ur.	

V ostalih mesecih, v kojih se ne da izvršiti, pa:

Ob 9. uri.		Ob 1. uri.	
Ponedeljek	3	2 oziroma	2 $\frac{1}{2}$ ure,
Torek	3	2 "	2 $\frac{1}{2}$ "
Sreda	3	2	
Četertek	3	2	
Petek	3	2	
Sabota	3	2	
Skupaj 18		12 oziroma 14 ur.	

Matko, perovodja.

Iz Gorenjskega. 5. avgusta smo imeli v Kranjski gori učitelji radoljskega okraja 4. zborovanje. Gospod predsednik ob enem tudi poročevalec, Fr. Stojec je vse nazoče serčno pozdravil, pa tudi žalost izrekel, da je tako malo učiteljev prišlo, čemur je pa največ slabo vreme krivo bilo. Za zapisnikarja je bil g. Fr. Klinar izvoljen. Razgovarjalo se je potem 1) kako zamore učitelj pospeševati š. obiskovanje; 2) o gojzdarstvu. O prvi točki je govoril gospod Fr. Stojec, ter tri poglavitne vzroke nerednega šolskega obiskovanja razjasnil, namreč: a) nerednega šolskega obiskovanja je učitelj večkrat sam kriv; b) starši in reditelji otrok in c) premajhna skerb onih, katerim je dolžnost gledati na to, da se spolnujejo sedanje šolske postave. O drugi točki je obširno govoril poročevalec g. Kovšca in rekel, da je zelo potrebno in skoraj že slednji čas, da tudi ljudske šole po deželi na korist gojzdarstva kaj storé; in to se more zgoditi z nkom, svetovanjem in sem ter tje tudi s primerno grajo. Omenil je nekoliko o zgodovini kranjske dežele pred več 100 leti, kako je bila prei z gojzdi obdana, nadaljeval je o razdeljenji gojzdov in o vstanovitvi kmetijstev in poslednjič o izrejenji in koristi pesameznih gojzdnih dreves; navedel je tudi, kateri merčesi in živali so gojzdnim drevesom škodljive itd. Zavaljo malega števila učiteljev se ni mogel dnevni red za prihodnji zbor odločiti. Med zborovanjem nas je počastil č. g. Anton Ahčin, c. kr. svetovalec. Govoril je o stari i novi šoli, ter z veseljem pozdravljaj sedanje razmerje nove šole, pa tudi nas pozivljaj, da neutrujeno delamo za napredek ljudske šole. Prihodnje zborovanje bo 9. septembra t. l. v Bledu. Fr. Kl.

Iz mariborske okolice. Od kar je H. Pestalozzi (v „Buch der Mütter.“ 1803) največje, res kraljevsko načelo: „pouk naj bo uzoren (kazaven)“, za temelj vsega uka postavil, začelo se je uzorno podučevanje po malem

razprostrirati. Toda stoperv v zadnjih decenijah si je le ta poduk pravo, občno veljavo pridobil.

Nij me volja pisati dolgo razpravo o namenu in smotru tej stroki; kaj bi se pokazovalo in kako, po kateri sistemi bi se le ta poduk naj-vspešnejše vpotrebilati dal, nego hočem le naše narodne učitelje na neko napako, ki se tako pogostoma na naših narodnih učilnicah nahaja, opozoriti.

Marsikteri učitelj šteje si najpre v posebno čast, ako ima vse stene svoje šolske sobe s pripomočki za uzorni (ali za poduk v realijah) poduk naobešene. Rad popelja tujca radovedneža v „svojo lepo okinčano sobo“, ter se še samozadovoljno pobaha, češ, kako se otroci zdaj lahko učé. Ne pomisli pa, da baš s tem razobešenjem učnih pripomočkov učencem veliko škoduje in je malomarne za ves poduk stori.

Prišedši otroci v tako „okinčano“ učilnico radovedno pregledajo vse podobe in je po svoje tolmačijo. Če pa pozneje eno le teh podob za uzorni (ali i drugi) poduk upotrebiljaš, zapazil boš, da se otroci zdehajo. Tebi in podobi herbet obračajo, sploh raji kaj družega delajo, nego da bi pri uzornem poduku Tebe poslušali ali podobo gledali, češ, vsaj smo se užé itak nagledali.

Vse inace pa je, ako otroci pri poduku prvokrat to podobo (reč) pred oči dobó. Le poglej jih, kako jo pazljivo gledajo, kot da bi jo hoteli z očmi prebosti, pazijo in prežajo na vsako Tvojo jim razlagajočo besedo. Naj bo podoba (reč) še tako znana in vsakdanja, obudil bodeš ipak veliko pozornost in pazljivost pri svojih odgojenčkih. In kedaj se da vspešnejše podučevati, nego kedar so otroci pazljivi?

Posebno c. k. nadzorniki, ki bi imeli biti najboljši pedagogi, naj bi gledali, da se razobešanje učil po šolskej sobi odpravi, ter le tedaj, kedar je baš treba, učencem pokažó. Jako dobro pa je, po končanem poduku ovo reč ali podobo na steno obesiti, kajti sedaj jo bodo učenci čisto inace in s koristjo pregledovali.

Toliko za danes svetujem vsem kolegom: „proč s podobami na stenah!“

T. B. H.

Iz Ljutomera. 12. avgusta je imelo naše okrajno učiteljsko društvo izredni občni zbor. Na dnevnem redu je bilo: pogovor o pristopu k štajerskemu „Lehrerbundu.“ Z ozirom na to, da „Lehrerbund“ tudi po spodnjem Štajerskem zboruje, da bode letos v Mariboru imel občni zbor, katerega bi se enako drugim slovensko-štajerskem učiteljem tudi učitelji ljutomerskega okraja udeleževali, sklene se pristop našega društva k „Lehrerb.“ Za delegata je bil za letos izvoljen g. Ivan Kryl. Odboru „Lehrerbunda“ nasvetovala so se sledeča vprašanja, katera naj bi se na dnevni red pri mariborskem zboru postavila:

1) Ali je ona po ministerjalnem ukazu od 18. maja 1874 vpeljana omejitev gledé rabe učnih knjig za realistične predmete na šolsko korist? (Poročevalec g. Lapajne.)

2) O jezikovnem vprašanji po ljudskih šolah na spodnjem Štajerskem? (Poročevalec g. Kryl.)

3) Za sekijske seje nasvetuje se govor o lepopisji od Lapajne-ta,

Po mojem mnenju bi bilo prav, da se slovensko-štajerski učitelji tudi v precejšnjem številu tega zbora udeležé, in da se oglasijo in z besedo potegnejo za taka načela, kakoršna ugajajo našim slovensko-štajerskim šolskim razmeram.

Iz ormuškega okraja. Učiteljstvo iz okrajev Ptuj in Ormuž imelo je 4. in 5. avgusta konferencijo pod predsedništvom gospoda c. kr. okr. š. nadzornika Ferka na Ptujem. Zbralo se je okoli 50 za šolo vnetih učiteljev in učiteljic. Gospod predsednik si izvoli za svojega namestnika g. Ravšel-na, nadučitelja v Ormuži. Za zapisnikarja dvednevne konferencije se volita g. Robič, učitelj na Ptujem in g. Kocmut, učitelj na Hajdini.

Sedaj naznani g. predsednik pričujočim, kaj je pri nadzorovanju ljudskih šol vidil in čul, opazoval in pogrešal, v zelo obširnem gladkem in razumljivem govoru. — Šolske mladine se je podučevalo na 34. javnih in 2 privatnih šolah. Od 10224 za šolo ugodnih otrok jih je obiskavalo šolo 7474 v 60. razredih. Podučevalo se je v obojem jeziku, razen na Ptujem, kjer je učni jezik in sploh vse nemško predavanje. (Ali slovenščina ni predmet? Ured.) Lepo se razvija neki številjenje, ker imajo uže v vsakej šoli vpeljane izvrstne šolske knjige od Dr. Močnika. Žalibože smo tudi slišali iz poročila, da se še na neki šoli goji čerkovanje, in da se v neki šoli začenja v prvem razredu z nemškim jezikom. — Okrajni šolski sveti iz teh krajev so sklenili, da se prične uk v nemščini na ljudskih šolah v 3. ali 4. letu. — Po poldrugo uro trajajočem govoru se je govorilo, pretrevalo, debatiralo o stvareh, katere nam je baš dnevni red kazal in o katerih hočem poročati.

Pervi dan so poročali gg. Raušl (o odgoji), Sernec (o spisji), Kovačič (o zemljepisji) in Kocmut (o petji). Pervi dan smo tudi že dobili odškodnino za pot. — Drugi dan smo se zbrali okoli 8. ure na real-gimnaziji, kjer nam je razlagal gospod Fras, profesor na tej učilnici namesto izostalega gospoda Dr. Elschnika o 7. točki (o fiziki) Gospod profesor Fras je zelo izveden o tem; govoril je o zraku, prikaznih na nebu itd., jako polagoma in zanimivo. Govor je bil prazen fraz, katerih se sicer nekateri učitelji radi poslušujejo pri takih prilikah. Ko se gospod pervosednik govorniku v imenu zbora za izvrsten govor zahvali, opomni ta da je realna gimnazija na jako mladih nogah, in ji zaradi tega manjka še zdatnih fizikalnih pripomočkov, zategatelj je govoril le o tem, kar je zamogel praktično pokazati. Sedaj smo se podali v prav veliko dvorano, kjer je gospod Kranjc, učitelj na Ptujem z učenci 4. razreda praktične vaje pri telovadbi za perve četiri leta razkazoval. Dobro so bili izšolan! — Ob 5. popoldne so se vršile volitve zastopnikov v stalni odbor. Za ormuški okraj so izvoljeni gg. Stefan Kovačič, Jože Šinko, Franjo Sijanec in Anton Stuec. Za ptujski okraj: gg. Sernec, Schrei, Kozmut, Možina, Horvat, Bobič. Volitev odbora knjižnične komisije je izostala, ker se je lani volilo na tri leta. Vse točke so se rešile okoli 5. ure, na kar se je zapisnik prebral in odobril.

Slovstvo.

(Ptujška šola) je izdala letos (ali tudi v prejšnjih letih, nam ni znano), šolsko poročilo (nemško), iz katerega se vidi, da šola lepo napreduje. Učili so 4 učitelji in 3 učiteljice; s prihodnjim letom se učiteljstvo za eno možko moč pomnoži. Dečkov je štela šola 282, deklic 208, med katerimi je gotovo mnogo otrok slovenske narodnosti. Da se je na te tudi ozir jemalo, to hočemo upati, ker poznamo pravičnost v tej zadevi pri ravnatelju, g. Ferku.

(O novem slovenskem Abecedniku.) G. Miklošič v Mariboru je dogotovil v rokopisu novo slovensko „Početnico“ na podlagi analitično-sintetične metode. Po pregledu rokopisa še od drugih slovenskih učiteljev izročil ga bode sl. naučnemu ministerstvu v odobrenje. —

(Družba sv. Mohora), ki šteje že 26.336 udov, je izdala letos zopet 6 knjig, ki bodo došle našemu narodu; dvoje teh knjig, namreč „Umni kmetovalec“ in „Občna zgodovina“ (a tudi Koledar) bode tudi slovenskemu učitelju vstrezale. Družba razglašuje ob enem sledeči: „Razpis družbinih daril za leto 1876.“ V podporo domačega slovstva in v omiko slovenskega naroda razpisuje družba sv. Mohora za prihodnje leto sledeča darila:

a) Sto in štirideset gld. za štiri krajše izvirne povesti, vsaka po 35 gld., v obsegu blizo $\frac{1}{2}$ tiskane pole, in

b) Sto in štirideset gld. za štiri podučne spise raznega zapopada, vsakemu po 35 gld., v obsegu $\frac{1}{2}$ tiskane pole.

Posebno ustrezajo didaktične pesmice; životopisne, potopisne, naravoslovne itd. čertice in spisi npravno-šaljivega zapopadka.

Rokopisi naj se pošljejo družbinemu tajniku vsaj do 1. novembra 1875 brez podpisanega imena, katero naj se priloži v zapečatenem listu.

Prisojena darila se izplačajo na Vodnikov dan 2. februarja 1876.

Šolske novice in drobtine.

(O štajerskem šolstvu). V seji deželnega š. sveta dne 29. jul. je pbročal predsednik o delovanji te korporacije počenši od leta 1869, sledeče: Ustanovilo se je v Gradci žensko učiteljšče z dvorazredno vadnico, nadalje otročji vert in izobraževališče za učiteljice ročnih del. Pretvorila se je normalka v Gradci v vadnico moškega učiteljšča, pridobil se je k tej šoli vert za kmetijske pokuse. V Mariboru se je ustanovil kurz za učiteljice ženskih del in dvorazredna vadnica. Tudi se je pridobilo zemljišče za zidanje novih učiteljšč v Mariboru in Gradci. — Napravila sta se pripravljevalna tečaja na mariborskem in graškem učiteljšči, tudi v Judenburgu se hoče enak tečaj ustanoviti. Leta 74/75 je bil v Gradci enoletni praktični tečaj, da se je število kandidatov, oziroma učiteljev hitreje pomnožilo. — Od leta 1871—1875 je vlada podelila 43.448 gld., dežela 20.095 gld. in okraj 7517 gld. štipendij učiteljskim kandidatom, kar je šolsko obiskovanje mnogo olajševalo. — Delovanje deželnega šolskega sveta je obsegalo na dalje: pregled šolskih občin, uverstenje šolskih občin v razne kategorije gledé šolnine, in določevanje o izpeljavi te naredbe; določbe o vodstvu in kontroli okrajne šolske blagajnice; uverstenje šolskih občin v razne plačilne razrede; skerb za one učitelje, kateri so pokojnino po §. 292 polit. š. uredbe uživali, a katerim se po novih postavah ta užitek ni mogel več pustiti. Izdelal se je načert postave v penzijskem fondu in izdelale so se izpeljevalne določbe k tej postavi. Izpeljevanje učnega in šol-

skega reda od 20. avg. 1870, izdavanje normalnih učnih načertov in dr. se je med tem časom izverševalo. S 1. jan. 1871 je bilo 5 petrazrednih, 23 štirirazrednih, 31 trirazrednih, 150 dvorazrednih in 369 enorazrednih, skupaj 578 šol in 879 učiteljev. Razen teh še 60 privatnih in 78 šol za silo. — Od teh 60 privatnih šol je postalo 15 javnih, 10 šol je prenehalo. Od šol za silo je postalo 64 rednih. Razen 3 vadnic je zdaj na Štajerskem 1 osemrazredna ljudska in meščanska deklinška šola, 4 šole so sedemrazredne, 5 šestrazrednih, 23 petrazrednih, 42 štirirazrednih, 93 trirazrednih, skupaj 702 šol in 1333 učiteljev. Primerjajé te številke kaže se velik napredek od leta 1871. Leta 1870 se je o ženskih delih samo na 60 šolah podučevalo in leta 1874 pa uže na 378 šolah, v kmetijstvenih strokah l. 1870 na 92 in leta 74. na 276 šolah. — Konec 1874. leta so bila pri 141 šolah telovadišča in 345 šolarskih bukvarnic. Po pregledu šolskih občin se je ustanovilo 773 šolskih občin, 76 štacij za podučitelje, 69 ekskurendo-štacij; od teh se mora pa še 69 podučiteljskih šol in 68 ekskurendo-štacij aktivirati. — V prihodnjem času je pričakovati, da bode 900 javnih ljudskih šol na Štajerskem. — Od 702 aktiviranih šol spada 14 šol v plačilni razred s 900 gld., 23 šol v plač. razred s 800 gld., 109 šol v plačilni razred s 700 gld., 290 šol je po 600 gld. in 266 po 550 gld. Leta 1874 so stale vse plače, doklade in remuneracije učiteljstva 658.848 gld. Starostne doklade uživa 268 učiteljev, opravilne doklade 332 učiteljev (nadučiteljev). Pokojnine uživa 69 učiteljev, 24 udov in 68 sirot v znesku 33.961 gld. 68 kr. Penzijski fond ima 308.991 gld.

(Pri okrajni učiteljski konferenci v Ljutomeru) 4. septembra je bilo na dnevnem redu: 1) Volitev 2 zapisateljev. 2) Imenovanje predsednikovega namestnika. 3) Poročila predsednikova. 4) Volitev stalnega odbora. 5) Volitev zastopnika učiteljev v okrajni šolski svet. 6) Poročila odbora okrajne učiteljske bukvarnice. 7. O privodoznanstvu z ozirom na kmetijstvo (ref. Pernišek). 8) O učnih knjigah in pomočkih (referent Lapajne). 9) O zgodovini v narodni šoli (referentinja gospodična Toman). 10. O telovadbi (ref. Lapajne). 11. Razni predlogi. O izidu prihodnjic.

(Nemčurska prijaznost.) Založnik „pisank s slovenskimi napismi“, g. Winiker v Bernu, obernil se je bil na c. kr. mestni šolski svet v Ljubljani s prošnjo, da bi se te njegove pisanke učiteljem priporočile. Toda ljubljanski napredni šolski možje so odgovorili: „Ob Mangel an besonders wichtigen Gründen kann dem vorliegenden Ansuchen nicht entsprochen werden.“ To je nemčurska prijaznost! Sezite pa Vi. slovenski učitelji tím bolje po teh pisankah in podpirajte rajše prijatelje našega jezika, nego druge tuje tergovce.

(V Kerškem) na Kranjskem se uže zida lepo novo poslopje za meščansko šolo; zida jo na svoje stroške g. Kočevar.

(Pri celjski učiteljski konferenci) v Vojniku 5. avg. se je sprejel učni načert za slovenski jezik, katerega smo bili v našem listu priobčili. —

(Iz Gorice) se nam poroča, da se ondotni vadnični učitelj g. Goljevček preseli za ravnatelja na neko šolo v Carigrad in g. Poniž pa na vadniško šolo v Koper.

(G. Blaže Pernišek), tajnik našega društva, znan po svojih kmetijskih spisih in svojih originalnih, dasi zdravih nazorih — preselil se je 1. septembra na svojo novo mesto v Materijo v Istri. Škoda je zanj, in sicer škoda za naše društvo in za šolo in kraj, kjer je deloval.

(V štajerski doželni šolski svet) so kot udje za bodočo šestletno dobo od cesarja imenovani: Kanonik dr. Ivan Worm (iz sekovske škofije) in dr. Matija Pak (iz mariborske), protestantovski župnik dr. Robert Leidenfroost, vseučiliščini profesor dr. France Krones, gimnazijalni direktor Filip Pavčič (Pauschitz.)

(Na Hervatskem) je ban Mazaranič imenoval okrajnimi šolskimi nadzornici samo narodne učitelje; po civilnej hervatski je 8 takovih

nadzornikov. Pri nas bode javeljne v prihodnje tako; k večjemu, da se ta posel še kakemu nemčurskemu „Volksschulleiter-ju“ podeli.

(Poslovitev.) Zapuščam vas, krasni ljutomerski kraji! Slave rod, ki bivaš po njih, ne zabi, da ti je ponosnemu biti na svojo kri! Uže starodavni kitajski zgodovinar je rekel, da ne propade narod, koji sam vse zaupa. Tako tudi Vi. Slaveni ljutomerski nepognete, ako sami sebe ljubite in višje študije od tujcov. V to svesto pa naj vam je prvi pogoj poleg života: narodna prosveta slovenska, narodna učilna. Kolegi moji pa, kojim naj bode i v bodočnosti v pervej versti pri sercu čista narodna slovenska omika, koja se opira na pravo pedagogiko, neumorno prižigajte luč presvete zapuščenenemu narodu po Goratani. In za slavo naj seže naša desna v desno, predno se preselim od vas mej slovanske brate svoje dalje na jug, kjer se sme domače misliti!

V Ljutomeru 1. septembra 1875.

Bláze Pernišek, narodni učitelj.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: V slovenskó-bistriškem okraji se razpisujejo v občinah 4. plačiln. razreda sledeče službe: Učiteljska služba v Laporji (1 r. š.), podučiteljske službe: v Črešnjevcih (3 r. š.), Zgornji Polskavi (2 r. š.) in Studenci (2 r. š.) Učiteljska služba v Št. Lovrencu poleg Prošina (pri Celji, pošta Štore) (enorazredna š. s 600 gld. in stan. do 30. sept. na kr. š. svet. Učiteljska služba v Ribnici (3 r. š., okraj Marnberg) s 600 gld. do 12. sept. na kr. š. sv. Podučiteljska služba s 400 gld. in stan. v Vuzenici do 12. sept. na kr. š. svet. Učiteljska služba v Brezuli (1 r. š., pošta Račje, okr. mariborski) s 550 gld. in stan. na kr. š. svet.

Na Kranjskem: 2. učiteljska služba pri sv. Jerneji (2 r. š.) s 500 gld. do 15. septembra.

Na Koroškem: Učiteljska služba v Prevalih (500 in stan.), služba učiteljice v Železni kapli (400) in služba učitelja v Slov. sv. Mihaela (430 gld.) do 20. sept. na okrajni šolski svet v Velikovcu.

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Štajerskem: G. Mikelj, uč. kandidat iz Celovca in g. Klanšček, učitelj iz Rodika na Goriškem sta podučitelja v Ljutomeru.

Na Kranjskem: G. Cetelj, ki je dobil službo v Beljaku, ostane v Škofjiloki.

Na Koroškem: G. Josip Bezlaj, podučitelj v Bistrici v Rožu; g. Janez Melher, učitelj v Kazazah; g. Ivan Šumi, učitelj v Blačah; g. Anton Farčnik, podučitelj v Kodmarji vesi; g. Vinko Zagode, podučitelj v Kaplji pri Dravi.

Podučiteljska služba.

1—2

Na dvorazrednej narodnej šoli na Ponkvi z dohodki 440 fl., oziroma provizorično 400 gld. i prostim stanovanjem se razpisuje.

Prositelji, zmožni slovenskega i nemškega jezika, imajo svoje dokumentirane prošnje do 25. septembra t. l. vposlati krajnemu šolskemu svetu na Ponkvi poleg južne železnice.

Okrajni šolski svet Šmarski

19. avgusta 1875.

Predsednik: Haas l. r.

razstava na
 Svelovna
 Dunaji.
 XXVI.
 skupina.
 Priznalna
 diploma.
 1873.
 Založena dela.

Založba
Karol Winiker-ja,
 bukvarja v Bernu,
 Ferdinandove ulice
 šte. 3.

razstava na
 Svelovna
 Dunaji.
 XII.
 skupina.
 Priznalna
 diploma.
 1873.
 in pisanske
 predlase.

V založbi podpisane knjigotržnice so prišle vsled izražene želje mnogih gospodov šolskih predstojnikov in učiteljev že v nemškem in českem jeziku popred izdane načertane pisanke zdaj tudi s slovenskimi napisi na svitlo, in sicer:

- Št. 1. Pisanka za nemško lepopisje (9 verst, široko dvojnato načertanih.)
- Št. 2. Pisanka za slovensko lepopisje (8 verst, široko dvojnato načertanih.)
- Št. 3. Pisanka za slovensko pravopisje (12 verst, ozko dvojnato načertanih; visoka oblika v četverki.)
- Št. 4. Pisanka za nemško pravopisje (14 verst, ozko dvojnato načertanih; visoka četverka.)
- Št. 5. Pisanka za pravopisje in spisje (14 verst, s prostimi čertami; visoka četverka.)
- Št. 6. Računska pisanka (kvadrati, visoka četverka.)

Navedene pisanke, ki so narejene iz dobro limanega papirja, so vpeljane v nemškem in českem jeziku v mnogih šolah in zadostujejo v vsakem obziru ukazom slavnih gospodsk, in podpisana knjigoteržnica je pripravljena, željam p. n. gospodov kupovalcev v vsakem obziru vstrezati.

Cena pisank je za eno rizmo = 240 kosov 2 gld. 80 kr. av. v. netto v gotovem denarji, in posamezne številke se tudi na dalje na ogled pošiljajo.

Tudi je v podpisani zalogi na svitlo prišlo:

- Prvi nauk v lepo- in hitropisji. Nemško sestavil in pisal Jožef Pokorny, poslovenil Anton Lésar. Sešitek 1.—12. à 2 kr. pr. Riess 4 fl. 80 kr. netto 3 fl. 15 kr.
- Karteln zu Prüfungsschriften mit blauen Linien und Randverzierung in 4° a. Briefpapier à 1 kr., 100 St. 75 kr. n.
- Lésar Ant., Liturgika ali sveti obredi pri vnanji službi božji. Za gimnazialno, realno, in sploh odraslo mladost. 1863. 1 fl.

Naročila naj se franko pošiljajo na

Karol Winiker-jevo
 založnico in prodajalnico knjig v Bernu (Brünn)
 Ferdinandove ulice št. 3.